

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» щодо удосконалення механізму забезпечення розумного пристосування»

1. Обґрунтування необхідності прийняття Закону

Забезпечити доступність середовища, продуктів та послуг для всіх, особливо для осіб з інвалідністю, шляхом забезпечення розумного пристосування, є частиною зобов'язань України згідно з міжнародними стандартами. Повномасштабне воєнне вторгнення російської федерації спричинило в Українській державі безпрецедентну хвилю тяжких поранень. Тисячі осіб, у тому числі захисників України щодня отримують тяжкі травми, що призводять до ампутацій, ураження органів зору, слуху, нервової системи та опорно-рухового апарату. Багатьом з них встановлюють інвалідність. За таких умов реалізація якісного механізму забезпечення розумного пристосування стає важливим завданням для держави.

2. Мета і завдання законопроєкту

Мета законопроєкту полягає у забезпеченні реалізації прав осіб з інвалідністю на працевлаштування та оплачувану роботу, що гарантовані Конституцією України, національним законодавством і міжнародними договорами України, на рівні з іншими особами, недопущення їх дискримінації шляхом удосконалення механізму здійснення розумного пристосування, зокрема для забезпечення рівних можливостей для реалізації права на працю, отримання роботи, просування по роботі (службі).

3. Загальна характеристика та основні положення законопроєкту

Проєктом Закону пропонується внести зміни до Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» щодо удосконалення механізму забезпечення розумного пристосування, якими передбачається, зокрема:

зобов'язання роботодавця на всіх етапах трудових відносин, а також протягом усього строку дії трудового договору або контракту здійснювати заходи розумного пристосування за заявою особи з інвалідністю з метою забезпечення рівних можливостей для реалізації права на працю, отримання роботи, проходження професійного навчання та просування по роботі (службі);

відмова у розумному пристосуванні працівнику допускається лише у разі, якщо здійснення відповідних заходів створює непропорційний або невинуватий тягар, з урахуванням таких факторів: обсяг ресурсів, необхідних для здійснення заходів розумного пристосування, у тому числі фінансових, матеріальних,

людських та організаційних; вартість і масштаб запропонованих заходів; можливість отримання зовнішньої підтримки, компенсацій або дотацій, у тому числі за рахунок державного або місцевих бюджетів, державного фонду соціального захисту осіб з інвалідністю, Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття чи грантових програм; очікувана користь від заходів для особи з інвалідністю, а також вплив їх реалізації на трудовий колектив, організацію виробництва чи надання послуг; обов'язок доведення непропорційності або невиправданості тягара покладається на роботодавця;

потреба у розумному пристосуванні може бути підтверджена індивідуальною програмою реабілітації особи з інвалідністю;

особа з інвалідністю має пріоритетне право на визначення переліку та форм заходів розумного пристосування, яких вона потребує. Роботодавець забезпечує впровадження таких заходів на підставі заяви особи, з урахуванням наданих нею висновків фахівців або індивідуальної програми реабілітації;

фінансове забезпечення заходів розумного пристосування здійснюється за рахунок власних коштів, коштів місцевих бюджетів, Державно фонду соціального захисту осіб з інвалідністю, Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, коштів, передбачених у рамках програм сприяння зайнятості населення в порядку встановленому Кабінетом Міністрів України;

компенсація витрат на заходи розумного пристосування або дотація на їх реалізацію надається територіальним органом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції або державною установою, що реалізує заходи соціального захисту та забезпечення соціальним послугами осіб з інвалідністю;

право на отримання компенсації витрат на заходи розумного пристосування або дотації на їх реалізацію мають особа з інвалідністю, яка зареєстрована як фізична особа - підприємець або провадить незалежну професійну діяльність, незалежно від дати державної реєстрації їхньої підприємницької діяльності або дати взяття на облік як осіб, що провадять незалежну професійну діяльність.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Правові відносини у вказаній сфері регулюються Конвенцією про права осіб з інвалідністю від 13.12.2006, Факультативним Протоколом до Конвенції про права осіб з інвалідністю від 13.12.2006, Конституцією України, законами України: «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», «Про реабілітацію осіб з інвалідністю».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Запропоновані зміни не потребуватимуть додаткових видатків з державного бюджету України.

6. Очікувані правові та соціальні наслідки прийняття законопроекту

Прийняття та реалізація проєкту Закону сприятиме удосконаленню механізму здійснення розумного пристосування, зокрема для забезпечення рівних можливостей для реалізації права на працю, отримання роботи, просування по роботі (службі) особам з інвалідністю в Україні. Також законопроект сприятиме створенню інклюзивного середовища та ширшому залученню людей з інвалідністю до суспільного життя.

Народні депутати України

